

BUITEN

18^e JAARGANG N°. 13

ZATERDAG 29 MAART 1924.

Foto R. H. Herwig.

HET GEIN BIJ ABCOUDE.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

HET GEIN BIJ ABCOUDE, ILLUSTRATIE	BLZ. 145
IN DE DUISTERE RIMBA. UIT HET HOOGDUITSCH DOOR WILHELM VOLZ (13)	„ 146
ONTVANGEN BOEKEN	„ 147
HET GEBOUW DER HOLLANDSCHE MAATSCHAPPIJ VAN WETENSCHAPPEN TE HAARLEM, DOOR S. GEÏLLUSTREERD	BLZ. 148—153
ONWETENSCHAPPELIJKE REISINDRUKKEN, DOOR L. VERWEY	BLZ. 151
VERLANGEN, DOOR F. MEDER	„ 152
IETS OVER DE GESCHIEDENIS VAN MENTON, DOOR TOM SCHILPEROORT, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 153—155
NACHTWACHT, DOOR MR. C. BAKE	BLZ. 155
DE GEHEIMZINNIGE DOOD VAN MR. SERLES, DOOR W. B. M. FERGUSON (13)	„ 155
HET TEGENWOORDIGE STADHUIS TE VLISSINGEN, ILLUSTRATIE	„ 156
BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.	

De uitgevers verzoeken beleefdelyk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

IN DE DUISTERE RIMBA.

SUMATRA'S OERWOUDE EN OERMENSCHEN.

13) *Uit het Hoogduitsch*
DOOR WILHELM VOLZ.

„Ik ken alles!” Over hoogere dingen hebben de Koeboes zich nog in 't geheel geen voorstelling gemaakt; de gedachte aan de mogelijkheid of zelfs het bestaan van een Hooger Wezen, in welken vorm dan ook, ligt nog verre van hen; zij leven nog geheel zonder godsdienst, wanneer men onder godsdienst verstaat ook slechts maar het allereerste bewustzijn van zich een voorstelling te maken van een hooger wezen. Als er iemand sterft, laten de wilde Koeboes het lijk eenvoudig maar liggen en trekken verder. In de nabijheid van het Maleische gebied beginnen de Koeboes toch al de lijken onder de aarde te stoppen, al is het dan ook zonder eenig systeem of eenige ceremonie. Met minachting kijkt de Maleier op deze wilden neer en men is bijna geneigd om hem gelijk te geven; men zou er bijna toe komen om te vragen: „zijn het eigenlijk wel menschen?” Is het leven der Koeboes eigenlijk niet net eender als dat van de menschen? In families zwerven zij door het oerwoud; waar de avond ze verrast, blijven zij; zij bouwen zich een windscherm van takken op den grond, een nest in een boom; sterft een van de familie der Gibbons of der Koeboes, zoo trekken zij onverschillig verder; hun geheele leven bestaat enkel uit het zoeken naar voedsel; onmachtig en schuw zijn zij beiden tegenover het gevaar; het zielsleven der Gibbons is ons onbekend; bij den Koeboe kan men nauwelijks van een zielsleven spreken; de nuchtere natuurbeschouwing, de zakelijke kennis van alles beheerscht hem — daarin is hij den Gibbon wel vooruit; maar verheft dit hem? Ik zou zeggen; het drukt hem eerder ter neer. De Gibbon boven in de boomen leidt een onbewust en daarom een vroolijk bestaan — de Koeboe, die op den grond schuw zijn weg door het dichtst van het bosch zoekt, is een ellendige wezen, een gevangene in den ban van het onbarmhartige oerwoud. En vragen wij hoe het mogelijk is, dat die heerlijke aanleg, die den mensch toch aan-

geboren is, zoo verkwijnen kan — het oerwoud is daar schuld aan; het ontnemt den mensch in zijn bloeitijd alle levenslust, elke mogelijkheid om zich te ontwikkelen. Het oerwoud verelke mogelijkheid om zich te ontwikkelen, maar zoo zuinig, dat wil hij niet verhongeren, hij onafgebroken naar zijn voedsel moet blijven zoeken; dag in, dag uit, jaar in, jaar uit deelt het oerwoud dit karige voedsel uit en altijd is het 't zelfde — zoo kunnen zij nooit eens afwisseling brengen of eens naar iets anders zoeken. In de steppen zijn de voortbrengselen in het droge jaargetijde anders dan in den regenmoesson; daardoor is de mensch gedwongen om te denken en te overleggen, hij moet zich verplaatsen; in het oerwoud niet; het oerwoud is door alle eeuwen heen hetzelfde. Zoo spaarzaam is het voedsel, dat zij maar in de kleinste groepjes bij elkaar kunnen blijven, zoodat het oerwoud de menschen van elkander afhoudt. Zoo dicht is het oerwoud in elkaar gegroeid, dat het elk uitzicht beneemt, waardoor de eene Koeboefamilie bijna nooit een andere tegenkomt; zoo schakelt het oerwoud het verkeer uit. De Koeboe is geestelijk slechts aangewezen op zijn vrouw en zijn kinderen — daardoor vervalt iedere drang om iets tot stand te brengen, er is geen concurrentie, geen heerschzucht, geen naijver, er ontbreekt zelfs de eenvoudigste behoefte om elkander iets mede te deelen, het wisselen van gedachten en het vertellen van zijn wedervaren aan zijns gelijken. Wat zal hij met zijn vrouw, met wie hij den heelen dag samen is, bespreken? Daarbij ontbreekt aan hun geestelijke ontwikkeling de drang om te denken, om te combineeren, en in dit isolement, onder deze ellendige levensomstandigheden van het oerwoud, blijft de Koeboe alle eeuwen door, wat hij eens geweest is — het oermensch, het oerwoudmensch. Het oerwoud is heer, de Koeboe is zijn willooze slaaf! Het oerwoud en zijn drukkende duisternis verlamt de wilskracht; zoo leidt de Koeboe een gedrukt, schuw en vreugdeloos bestaan. De heldere zon maakt vroolijk. De Gibbon is gelukkig, hij kan zich tot in de hoogste kronen naar boven slingeren en zijn gezang doen schetteren in den lichten zonneglans — de Koeboe is veroordeeld te leven in het duister van het oerwoud. Zoo zijn de eeuwen over hem heengegaan zonder een spoor achter te laten. Arm menschenkind, dat toch ook geschapen was om tot schoone ontwikkeling te komen — in het duister van de Rimba kwijnt ge weg! En wat zijn eigenlijk de Koeboes? Maleiers zijn het niet — het is een oervolk, dat hier in deze onmetelijke oerwouden reeds woonde duizend-, ja, tienduizendtallen jaren voor dat de eerste Maleier kwam. Onbarmhartig houdt het oerwoud ze gekluisterd, er is geen ontkomen aan, de Koeboe mag trekken zoo ver hij wil — hij kan het niet ontvluchten! De ontoegankelijke moerasbosschen der mangroven breiden zich vele kilometers ver uit naar de zee kust toe en leveren geen voedsel voor de dieren en zelfs de weinig eischende Koeboe zou daar ellendig in verhongeren. Aan de andere zijde is het woeste, ontoegankelijke hooggebergte. Tevergeefs is zijn zwerven, overal wordt hij tegengehouden door de monsters der natuur; zoo is hij dus gedoemd tot het kommervolle leven in het oerwoud, om daar een plantenleven te leiden — als er tenminste geen hulp van buiten komt; zelf kan hij niets doen, hij zit gekluisterd in de slavenketenen der Rimba. De Indische geest heeft den Maleier verlost; de Koeboe leeft nog als getuige van het oermenschdom. Want de niensch is ontstaan in de duisternis van de Rimba; het was ook zijn lot om daar zijn bestaan voort te slepen — totdat hij zich ontworsteld heeft aan dezen zwarten demon en in het vrije zonnelicht, onder menigvuldiger levensvoorwaarden zich geestelijk ontwikkeld heeft. De broeders en neven der Koeboes hebben, na zich bevrijd te hebben van het juk van het oerwoud, zich langzamerhand meer kunnen ontwikkelen. Het onmetelijke oerwoud is sinds honderduizend tallen van jaren hetzelfde gebleven en de Koeboe, die nog in zijn macht is, is heden nog, wat hij in de oertijden was — het oermensch. De Koeboes zijn vertrokken, den heelen dag heb ik een paar mannen uitgehoord; in geest voorbijgaan. Mijn dagboek ligt open voor mij, hoe eindig veel heb ik nog bij te schrijven. Het menschenlot en o, menschenkind? De koelies zitten te babbelen om het vlammeende vuur, Djinal brengt mij het eten, dat ik zonder er bij te denken opeet. Ik steek een sigaar op en kijk den rook na; Ripin en Dullah zitten niet ver van mij op den grond neergehurkt. „Zeg, heer!” zegt Ripin: „zijn dat nu menschen? Neen, geloof mij, het zijn dieren van het woud”. „Allah is

groot!" zegt Dullah, „misschien zal Allah toch wel eens mededelijden met ze krijgen"; waarop Djinal diepzinnig opmerkt: „hoeveel soort menschen heeft Allah niet gemaakt, u heer, ons Maleiers en deze Koeboes. Wie kent zijn bedoelingen?"

☞ Wij blijven praten. Zwart staan de reusachtige muren van het oerwoud rondom ons; vroolijk vlamt het vuur, en flikkerende lichtjes glijden vluchtig heen door het donkere loof. Het eentonige gezang en getsjirp der sprinkhanen doet het diepe stilzwijgen van het oerwoud nog te meer uitkomen. Een ondoordringbare duisternis sluit ons in en machteloos wordt de roodstralende gloed der vlammen door haar teruggekaatst. Slechts heel hoog is een heel klein stukje lucht te zien. Hoe weinig belang stellen toch eigenlijk de Maleiers hier in hun zoo zonderlinge medemenschen. „Toewan Allah heeft dat nu eenmaal zoo beschikt. Apa boleh buat, dat is nu eenmaal zoo". ☞ De koelies slapen reeds lang; het is stil geworden. Ook mijn menschen kruipen in hun hut. Men hoort ze nog een poosje op gedempten toon met elkaar spreken, dan wordt alles rustig. Diep stilzwijgen heerscht alom. Knetterend valt het vuur in elkaar en dooft langzaam uit; een paar maal flikkert het nog op, verspreidt nog even een rooden schijn, en uit is het. Ik zit bij het flauwe licht van mijn lantaarn en schrijf. Wat heb ik veel te schrijven. Eentonig tsjirpen de sprinkhanen. Terwijl mijn potlood over het papier glijdt, zweven mijn gedachten ver weg. Plaats en tijd zijn vergeten. Ik tuur in het zwijgende donker en haastig vliegt mijn potlood voort. De gedachten verdringen elkander — en het eene blad voor, het andere na, wordt volgeschreven. Klagend roept in de verte een nachtvoegel — een andere antwoordt. Ik schrijf maar door. Mijn sigaar is opgerookt, ik sta op en neem een andere. ☞ Diep stilzwijgen rondom mij. Maar het zwijgen drukt — ik ben alleen — de nacht is zwart, het zwakke licht van de kaars reikt niet eens tot aan de muren van het oerwoud rondom mij. O, wat is dat groote oerwoud toch eenzaam. Er komt even een gevoel van verlatenheid over mij. Kom, onzin! En weer glijdt het potlood vlug over het papier. Maar het vlot niet best — ik voel mij niet op mijn gemak. Ik kijk achter mij — tevergeefs dringt mijn blik door de duisternis heen. De nacht is ondoordringbaar. Ik steek mijn sigaar weer aan en doe mij geweld aan om door te schrijven. Daar gaat opeens een rilling over mijn rug en haastig draai ik mij om en kijk achter mij; mijn hart wordt als toegeklemd en ik zeg bij mij zelf: „achter je ligt een tijger op de loer en kijkt begeerig naar je!" ☞ Ach onzin! Hoe dikwijls heb ik 's nachts niet alleen voor mijn hut gezeten; nog nooit heb ik iets van een tijger gemerkt, waarom zou dan nu...? Vastberaden schrijf ik verder, maar het is mij te machtig. „Overtuig je dan zelf, dat het alles maar verbeelding is!" Ik neem de lamp en belicht het struikgewas achter mij en links en rechts. Niets te zien! ik ga weer zitten en begin weer te schrijven. „En hoe ver kon je met dat zwakke kaarslicht zien? Nog geen drie passen van je af — er is toch een tijger!" — fluistert een stem binnen in mij. Maar ik doe mij geweld aan om niet toe te geven aan dien onzinnigen angst! Dit blaadje moet ik nog afschrijven! Maar het potlood wil niet, ik ben als verlamd. Ik tuur in het donker... Daar zeg ik opeens opgelucht tot mij zelf: „Gek, dat je bent! Schaam je je niet? Als hier de angst je overmeestert, waarom ga je niet in je hut en schrijf daar verder!"... Ik kijk hoe laat het is, het is reeds lang twaalf uur geweest. Ik pak alles bij elkaar en blijf nog lang in mijn hut zitten schrijven — mijn angst is verdwenen. ☞ Den volgenden morgen ligt Djinal met een hevige koorts, zijn lichaam gloeit en hij mompelt onverstanebare woorden. Ik wikkel hem in natte doeken om de koorts te onderdrukken. „Heer", zegt Ripin, „hebt u het ook gemerkt? Vannacht was de „Manabóeroe" hier en heeft om de hutten heengevlogen. Ik heb hem gezien en heb den heelen nacht gewaakt. Hij heeft Djinal de koorts gebracht". De „Manabóeroe" (letterlijk overgezet „de in 't rondjagende", dus zoo iets als „de wilde jager"), is, zoo vertelde Ripin mij, een booze geest met een langen baard, die 's nachts om de hutten vliegt en zijn offer uitzoekt. Vroeger was hij een mensch en tot straf voor zijn vele wandaden is hij in een boozen geest veranderd, die geen rust kan vinden.....

HOOFDSTUK VI.

DE ZON.

☞ Mijn tijd schiet op, ik moet voort. Ik zend dus Ripin en Dullah naar mijn hoofdkwartier in Suru Langun om al mijn achtergelaten bagage te halen en dragers te huren, die mij

naar de Westkust moeten brengen, niet langs den hoofdweg, maar over boschpaden, recht door het onbekende hooggebergte heen. Niets is daar bekend, het aantal bergketenen, evenmin als zelfs bij benadering de hoogte van de wegen door het gebergte; maar toch zoo heel moeilijk kunnen de wegen niet zijn, daar er geen enkele groote rivier op het gebergte ontspringt. De grootste moeilijkheid is het voedingsvraagstuk. De tocht kan wel acht dagen duren; wij zijn met twintig man. Wij hebben dagelijks ongeveer veertien kilogram rijst noodig, dat is honderd twaalf kilo voor de acht dagen. Dat kunnen vijf man dragen, als ik iederen man het eerste dagrantsoen zelf laat dragen. Deze vijf dragers hebben voor zichzelf weer acht en twintig kilo rijst noodig, dat is dus de last voor anderhalven man en daar zijn weer twee dragers voor noodig, daar iedere drager voor zichzelf weer aanspraak heeft op vijf en een halve kilo rijst voor de acht dagen. Zoo zou ik dus zeven en twintig man noodig hebben en ik moet zuinig zijn. Zou ik de noodige hoeveelheid gepelde rijst in de dorpjes kunnen krijgen? Zou ik daar soms de noodige hulpdragere kunnen krijgen? Het is nu de tijd om de rijst te bestellen. ☞ Met ongeduld wacht ik de terugkomst van Ripin af; het duurt langer dan ik gedacht had. Ripin zou geen echte Maleier geweest zijn, als hij zich daarginds niet nog eens een extra rustdag gegund had en eindeloos lang hadden de besprekingen geduurd, voordat hij de dragers bij elkaar had. „Bitjar" beteekent „geduld" en de inboorling heeft den tijd. Eindelijk was hij er en nu is alles spoedig in orde.....

Eentonig kronkelt zich de weg door de nauwe hoge muren van het oerwoud; duisternis heerscht alom, geen enkele zonnestraal dringt door het dichte gebladerte, dat ons telkens in het gezicht slaat en ons ieder uitzicht beneemt. Waar men ook heen kijkt, het is alles wanhopig groen. Het is warm en zwoel, er is geen koeltje aan de lucht. Lusteloos loopen allen voort. Tevergeefs strekken zich de reuzen van het oerwoud trotsch omhoog, tevergeefs is die oneindige verscheidenheid van groei van stammen en wortels, tevergeefs al die verscheidenheid van bladeren en van de sierlijke, alles omwindende lianen. Bij massa's liggen de roode bloesems op de smalle paden gestrooid; onverschillig loopt men er over heen. Wat vroeger het oog verrukte, het is nu alles tevergeefs; het gevoel is afgestompt, het is te alledaagsch geworden en heeft zijn aantrekkelijkheid verloren. De ontzaglijkheid, de veelheid van alles drukt en ligt zwaar op ons, het ingeslotene verlamt. Dicht bij ons stort krakend een boom ter aarde — laat hem kraken, laat hem vallen — er verandert toch niets. Al maken de boomen ook voor elkaar plaats — het oerwoud blijft eeuwig hetzelfde. Het is de heerscher, die met een zwaren druk alles terneerdrukt, die voor niemand plaats maakt, in wiens eeuwige schaduw ook de mensch machteloos voorttrekt en, wanneer hij zich niet losrukt uit de onbarmhartige omarming van dezen duisterten démon, ook ellendig wegwijnt. Open uw gevangenis, o, oerwoud, en laat mij vrij!..... ☞ Zwijgende schaduwen alom. Maar daar — daar vertoonen zich zonneplekken in het donkere loof! Het wordt licht tusschen de machtige stammen; het wordt lichter vóór ons. Het oerwoud opent zich, de blauwe lucht schijnt tusschen de hoge kronen door; ik loop vooruit — en voor mij ligt het lachende landschap, zich badend in het zonnelicht. Groote grasvelden strekken zich uit, men kan zijn blik vrij uit over alles laten gaan. Men wordt haast verblind door dat ongewone licht. De wolkenlooze blauwe hemel welft zich boven de schoone wereld en lieflijk begroeten ons sierlijk wuivende palmen, zacht door den wind heen en weer gewiegd. Hoe aanlokkend zien toch die boomgaarden er uit met hun eenvoudige omheiningen en die kleine hutten met hun palmstrooien daken, die daar verscholen in het groen liggen. Ik groet u, o, zon, gij lang ontbeerde! Gij zijt leven en vrijheid! ☞ De koelies komen aansnellen en in de schaduw van de laatste boomen van het oerwoud werpt men alles van zich af en kijkt men in de lachende, zonnige wereld. Het is ongelooflijk welk een aantrekkingskracht dan zelfs het eenvoudigste landschap heeft! (Wordt vervolgd).

Ontvangen Boeken.

☞ Van het Bestuur van Vreemdelingenverkeer te Noordwijk ontvingen wij: „Badplaats Noordwijk. Lijst van hotels, pensions, gemeubileerde kamers en te huur staande villa's en huizen", met korte beschrijving van de badplaats, in het Nederlandsch, Duitsch, Engelsch en Fransch.

Foto C. Steenbergh.

DE BLAUWE ZAAL IN HET GEBOUW DER HOLLANDSCHE MAATSCHAPPIJ VAN WETENSCHAPPEN.

HET GEBOUW DER HOLLANDSCHE MAATSCHAPPIJ VAN WETENSCHAPPEN TE HAARLEM.

HET staat aan een stil gedeelte van het Spaarne. Aan den overkant is het één en al drukte en bedrijvigheid; daar laden en lossen beurtschuiten en is er den ganschen dag een gestapel en gesjouw van vaten, van balen en kisten, een geratel van sleeperswagens, een geronk van automobielen. De tegenstelling is wel niet grooter denkbaar. Daar, aan de stille zijde ertegenover staat de statige tempel van den geestelijken arbeid, die zoo op het uiterlijk geen teekenen van dagelijksche bedrijvigheid geeft, rustig, niet opvallend voor den profanen voorbijganger, als in zichzelf gekeerd, in de hem eigene atmosfeer der stilte. Ik wed, dat verreweg het meerendeel der goede Haarlemieten niet het flauwste vermoeden van het bestaan van deze instelling heeft; dat zelfs de groote meerderheid het heele gebouw niet of nauwelijks heeft opgemerkt. Wat de instelling zelve betreft, de „Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen” waarvan dit gebouw de zetel is, wij mogen er hier wel een en ander van vermelden. In het „Tafereel der Stad Haarlem” lezen we daaromtrent: „Sinds lang reeds had men zich in deze stad, zoowel als in andere steden van ons vaderland, bevljigt om, door het doen van natuurkundige proeven, de kennis van die wetenschap (de Natuurkunde) te vermeerderen, en door het lezen van werken van buitenlandsche geleerde genootschappen, hetzij in de oorspronkelijke talen of in de onze overgebracht, gepoogd zijne kundigheden te vermeerderen, doch nergens had men er zich stellig op toegelgd om den schimp der buitenlanders op onze geringe wetenschappelijke ontwikkeling van zich af te weren. Voor Haarlem was de eer bewaard, pogingen in het werk te stellen, om ons vaderland ook van dien kant voordeel te doen kennen.” Gelijk zoo menige, in gevolgen groote onderneming uit ge-

ringe beginselen ontstond, zoo weinig beteekenend waren ook de eerste pogingen, die den grond legden voor de Hollandsche Maatschappij van Wetenschappen. Ziehier hoe zij tot stand kwam. „Twee Haarlemsche Burgers, met elkaar in den omtrek dezer stad wandelende, geraakten in gesprek over sterrekunde en beklagden er zich over, dat zij daarvan zoo weinig wisten. Deze klacht uitten zij ook aan een ander stadgenoot, dien zij op hunne wandeling ontmoetten en aan wien zij eenig onderricht vroegen. Deze drie stadgenooten besloten nu bepaalde bijeenkomsten te houden, teneinde zich door onderlinge oefening in genoemde wetenschap te bekwamen. Omstreeks denzelfden tijd kwam nog een ander gezelschap tot stand met het doel zich in Natuurkunde te oefenen, terwijl er tegelijkertijd nog een derde kring werd gevormd, die zich meer met letterkundige studie wenschte bezig te houden. De drie hierboven genoemde gezelschappen verenigden zich met elkander en stelden de vraag: of men evenals dit plaats greep in het buitenland, in ons vaderland niet evenzeer kunsten en wetenschappen openlijk zou kunnen ondersteunen door o. m. ereprijzen uit te loven voor hen, die de beste antwoorden zouden inleveren op uitgeschreven prijsvragen. Die vraag meende men bevestigend te kunnen beantwoorden, zooals bleek uit de wisseling van gedachten over deze zaak, Mei 1752”. ⚡ Wat de geschiedenis der Maatschappij aangaat, zoo lijken ons enige korte bijzonderheden, door den vorigen secretaris, Dr. Lotsy, aan de redactie van de „Hollandsche Revue” verteld, de moeite van het verhalen waard. „De eerste secretaris der Maatschappij was een dominee, wel Ds. C. G. van der Aa, predikant te Haarlem. Wel eigenaardig dat een dominee secretaris werd van een genootschap van beoefenaren der natuurwetenschappelijke vakken. Maar

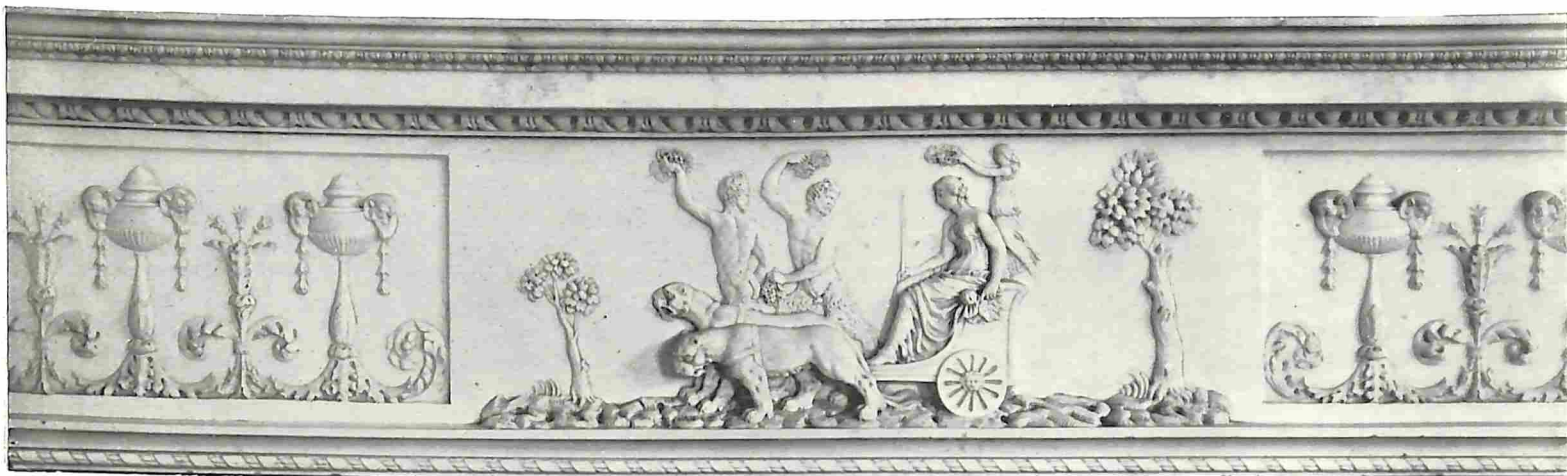

Foto C. Steenbergh.

HET GEBOUW DER HOLLANDSCHE MAATSCHAPPIJ VAN WETENSCHAPPEN.
LIJST VAN DEN WITMARMEREN SCHOORSTEEN IN DE BIBLIOTHEEK-KAMER.

het wijst op een verschijnsel uit dien tijd: de dominees deden toen veel aan de studie der natuurwetenschappen, en verscheidene hebben zich zelfs een naam op dat gebied gemaakt". Wij veroorloven ons, in alle bescheidenheid de opmerking te maken, dat de bekleeding door een dominee van den secretaris-post in dien tijd ook zeer wel op andere wijze te verklaren is, indien men maar in het oog wil houden, dat de stichting der Maatschappij voor een deel ook van een Letterkundigen studiekering uitging, en ook de theologie en de zedeleer in den aanvang althans tot het studieterrein der Maatschappij behoorden. Zie de Voorrede van het derde deel der Verhandelingen der Maatschappij, in 1754 gehouden: „En gemerkt, dat het tot verbetering van een volk niet genoeg is, voor deszelfs tijdelijke welvaart te zorgen, zullen eenige der leden zich bevljgtigen om, in dit stuk, de hand aan het werk te slaan om in Godgeleerde zaken telkens eenige aanmerkingen of verhandelingen mede te deelen; maar tegelijk niet te vergeten, dat zij voor Nederland in het algemeen schrijven, hunne verhandelingen zóó zullen zijn, dat zij door een iegelijk Christen, zonder eenigen aanstoot kunnen gelezen worden". De Maatschappij stelt een deel van haar inkomen beschikbaar om de uitgave mogelijk te maken van wetenschappelijke werken, waarvan met grond is aan te nemen, dat de uitgave niet loonend zal zijn en waarvoor dus geen uitgever te vinden is. Zoo heeft de Maatschappij de uitgave bezorgd van de volledige werken van onzen grooten landgenoot Huygens, een standaardwerk der wetenschap. En nu iets over het gebouw. In de „Oprechte Haarlemsche Courant" vonden we het hiervolgend zonderling verhaal daaromtrent. „Men zegt, dat op een goeden avond op het einde der achttiende eeuw, in 1700 zooveel, in Haarlem's straten, na het nuttigen van een copieus maal, rijkelijk overgoten door een goed glas wijn, twee bekende Amsterdamsche bankiers uit die dagen naar huis liepen. Een der financiers was de bekende bankier Hope, de naam van den ander is ons ontgaan. Het gesprek dezer heeren scheen over het bouwschoon der Haarlemsche huizen gelopen te hebben, en ze moeten zich niet gunstig over den architectonischen smaak hebben uitgelaten. Neen, de Haarlemmers konden geen mooie huizen meer bouwen. Maar zij zouden eens laten zien wat mooie huizen waren. En in de „angeheiterte" stemming gingen zij een weddenschap aan, wie het fraaiste huis zou laten zetten. De een zou op de Nieuwe Gracht bouwen en de ander aan het Spaarne. Het geschiedde zooals afgesproken was, met dit resultaat, dat de heer Hope het verloor; zijn huis werd bij uitspraak tot het minst mooie van de twee verklaard. Dit huis, als een klein paleis, is thans eigendom van de Hollandsche Maatschappij van Wetenschappen..." Ge ziet, vriendelijke lezer, alweer twee wandelaars, evenals in het vorengedane verhaal van de stichting van het genootschap. Wat die wandelaars in Haarlem al niet tot stand brengen! Nu zijn de wandelaars in Haarlem een bijzonder slag menschen. Ge kunt er Hildebrand op nalezen, met name in zijn „Een onaangenaam Mensch in den Haarlemmerhout", om maar iets te noemen. Ge kunt mijn verwijzing ook voor kennisgeving aannemen oftewel terzijde leggen. Doch in elk geval, er wordt, en terecht, in de goede Spaarnestad veel gewandeld. De stad biedt er schitterend gelegenheid toe. Trouwens het wandelen op zichzelf is een edel bedrijf. Men denke aan Gezelle's bespiegeling over dit populaire vermaak, welke men mij wel vergunnen wil, hier even aan te halen (en daar-

mee dit schrijfsel voor een zeer korte wijle in een hooger toonaard te transponeeren):

Hoe zoet is 't tusschen broederen twee
te wandelen, te wandelen;
bemint men van de twee den een,
den een gelijk den anderen;
bemint men ze alle twee, en zij
beminnen ze ook malkanderen
gebroederlijk: 't is zoet erbij
te wandelen, te wandelen.

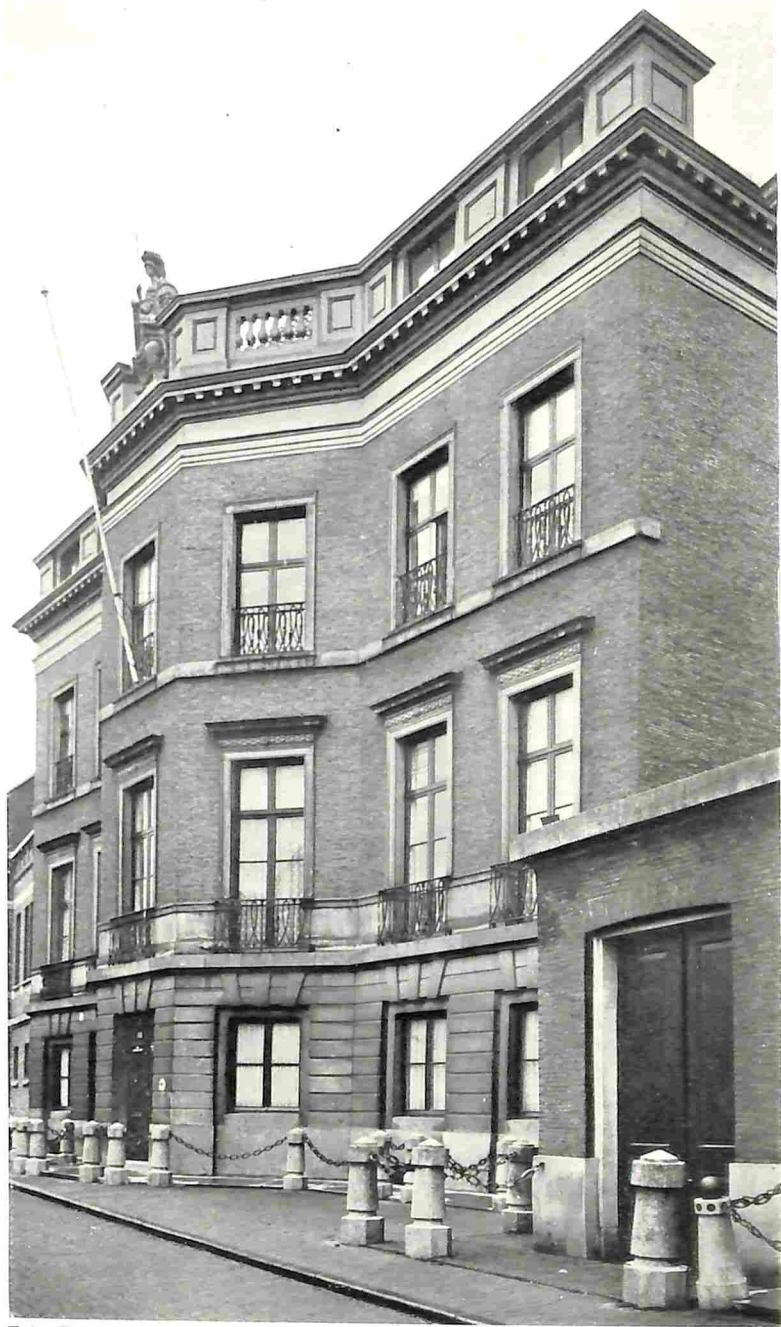

Foto C. Steenbergh.

HET GEBOUW DER HOLL. MAATSCHAPPIJ VAN WETENSCHAPPEN AAN HET SPAARNE TE HAARLEM.

☞ Om weer op ons speciale onderwerp terug te komen dan: twee heeren wandelen te Haarlem na het nuttigen van een copieus maal, rijkelijk overgoten door een goed glas wijn, en ontwerpen een huis, waar de Hollandsche Maatschappij van Wetenschappen in moet komen, welke maatschappij zelve op haar beurt op een vroegere wandeling, door twee andere heeren op een wandeling onder den invloed van den sterrenhemel, ontworpen was.... ☞ Eenvoudiger lijkt mij het feit, dat het deftige heerenhuis aan het Spaarne werd gebouwd in 1794 door Abraham van der Hart, die van 1757 tot 1820 leefde, directeur over de stadswerken en -gebouwen te Amsterdam was en „zeer geacht om zijn zeldzame begaafdheden”. De teekeningen van de voor- en achtergevels berusten in het Haarlensche gemeente-archief. Uit deze teekeningen blijkt, dat de bouwmeester ook had ontworpen een huis met vlakken gevel, frontespijs met wapenschild en attiek met zes levensgrootte beelden. In elk geval is deze tekening tekening gebleven, en kwam het andere plan tot stand. En dit gebouw mag er wezen. Een deftig woonhuis zouden wij het willen noemen. Het naar voren gebouwde middengedeelte geeft een prettige onderbreking aan de pui. De gevel van het lage benedengedeelte bestaat uit blokken van hardsteen; de vensters der eerste verdieping zijn gedekt met lijst; die der tweede verdieping steunen op een doorlopenden cordonband. Het geheel, van baksteen opgetrokken, eindigt in een kroonlijst met attiek. U ziet, de attiek is er tóch opgekomen, al is het dan niet met die zes beelden, doch slechts met één, groep van twee figuren. Wat ons aangaat, wij kunnen niet dwepen met deze attiek, en hadden liever gezien dat het gebouw in de mooie, eenvoudige kroonlijst was geëindigd. Zoo'n opstand boven op een toch reeds voldoende afgesloten gevel herinnert ons altijd aan de onnoozele hekjes of pilarenrijtjes, waarmede ongemotiveerde meubelfabrikanten hun eiken spiegels, linnenkasten en anderzins (u kent die soort fraaiigheid wel) zoogenaamd versieren, loren, die deze menschen ten overvloede ook nog „modern” noemen en welke daardoor des te meer den weerzin wekken van alle weldenkende schepselen. Met den vorm der vensters kunnen wij voor ons ook al geen onverdeelde sympathie betuigen, en zulks zeker niet met de ijzeren hekjes, welke er voor zijn aangebracht, met het kennelijk doel, dat de kinderen niet uit de ramen zullen vallen. Gezelliger lijken ons de hardstenen pilaren op de stoep, een soort van kleine straat-dukdalven; ze zijn onderling verbonden door kettingen als festoenen van ijzer. Zulke schommels waren in mijn jeugd een onuitputtelijke bron van plezier voor de knapen en meisjes in de buurt, doch, Godlof, onze hedendaagsche kinderen, beter gedresseerd en met meer kennis van zaken (zoogenaamde paedagogie) opgevoed, vinden edeler tijdverdrijf in de bioscopen en de detectieven-romans. ☞ Wat het inwendige van het gebouw betreft, dit wordt voor een groot gedeelte ingenomen door werk- en kantoorvertrekken; de Geologische Dienst is daar namelijk gevestigd. Men vindt er een eenvoudige marmeren hal en een ruime trap met fraaie leuning. De voornaamste vertrekken zijn op de eer-

ste verdieping. De trap opkomend, staat men in een groot portaal, waarin een borstbeeld van Christiaan Huygens onze aandacht trekt. Het borstbeeld is uitgevoerd in wit marmer, het voetstuk in rood; op het kolomvormige voetstuk leest men: „Aan Professor Dr. J. Bosscha, 1885. Het Delftsch Studentencorps.” (De bekende geleerde Professor Bosscha was geruimen tijd secretaris van de Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen). ☞ Links deze hal verlatend, komt men in een portaal, en vandaar in de bibliotheekkamer. Men vindt daar een mooi bewerkten witmarmeren schoorsteenmantel, waarvan wij op de vorige bladzijde de lijst afbeeldden; ook geven wij een afbeelding van een der rijk bewerkte deuromlijstingen in dit vertrek. Deze bibliotheek-kamer ontvangt haar licht door ruime vensters aan de binnenplaats. ☞ Rechts

van de hal ligt het staatsievertrek, dat de „blauwe zaal” wordt genoemd, en dat om zoo te zeggen de hoofdschotel of het „pièce de résistance” van dit gebouw is. Deze zaal is geheel blauw en wit geschilderd, en maakt met haar fraai stuc-werk en keurige betimmering een goeden indruk. Het geheel in deze kleuren en motieven, doet bij het binnentreden even aan Wedgwood aardewerk denken. Deze zaal wordt gebruikt voor groote vergaderingen van de Maatschappij. Men vindt er een marmeren borstbeeld van Professor Bosscha met het opschrift „De Hollandsche Maatschappij van Wetenschappen aan haar Secretaris 18 November 1901”. Aan de straatzijde treffen wij een werkvertrek aan van den tegenwoordigen secretaris, den wereldvermaarden professor Lorentz. Dit vertrek vertoont weinig bezienswaardigheden aan den bezoeker; ons viel een aangenaam aandoende muurbeschildering en een rivierstuk van Schotel o.a. op. Er heerscht verder een stemmige en rustige sfeer, welke in een vertrek met zulk een bestemming past. ☞ Indienietwat naakten tuin staat een monument voor Huygens. Op een drie treden hoog voetstuk verrijst de vierkante romp met nissen en beelden, welke romp bekroond is met eveneens een viertal medaillons en op de hoeken een viertal figuren, die de meetkunde, de werktuigkunde, de sterrenkunde en de natuurkunde voorstellen; op het zuilvormige bovenstuk verheft zich een vergulde groep van symbolische figuren. Dit monument heeft nog een heele geschiedenis. Een zekere Dr. Bleekrode in den Haag vermaakte in 1906 aan de Hollandsche Maatschappij van Wetenschappen f 40.000 voor de oprichting van een standbeeld in de residentie ter eere van Christiaan Huygens. De Maatschappij liet een ontwerp maken door haar medelid, den bekenden bouwmeester Dr. P. J. H. Cuypers, maar de Haagsche gemeenteraad vond het ontwerp niet geschikt. De Maatschappij liet daarop haar gebouw plaatsen. ☞ En hiermede nemen wij afscheid van het huis, dat als bouwwerk voor ons merkwaardig is als type einde der achttiende eeuw, en bovendien als zetel van een èn echt nationaal èn wereldvermaard instituut als de Hollandsche Maatschappij van Wetenschappen is. S.

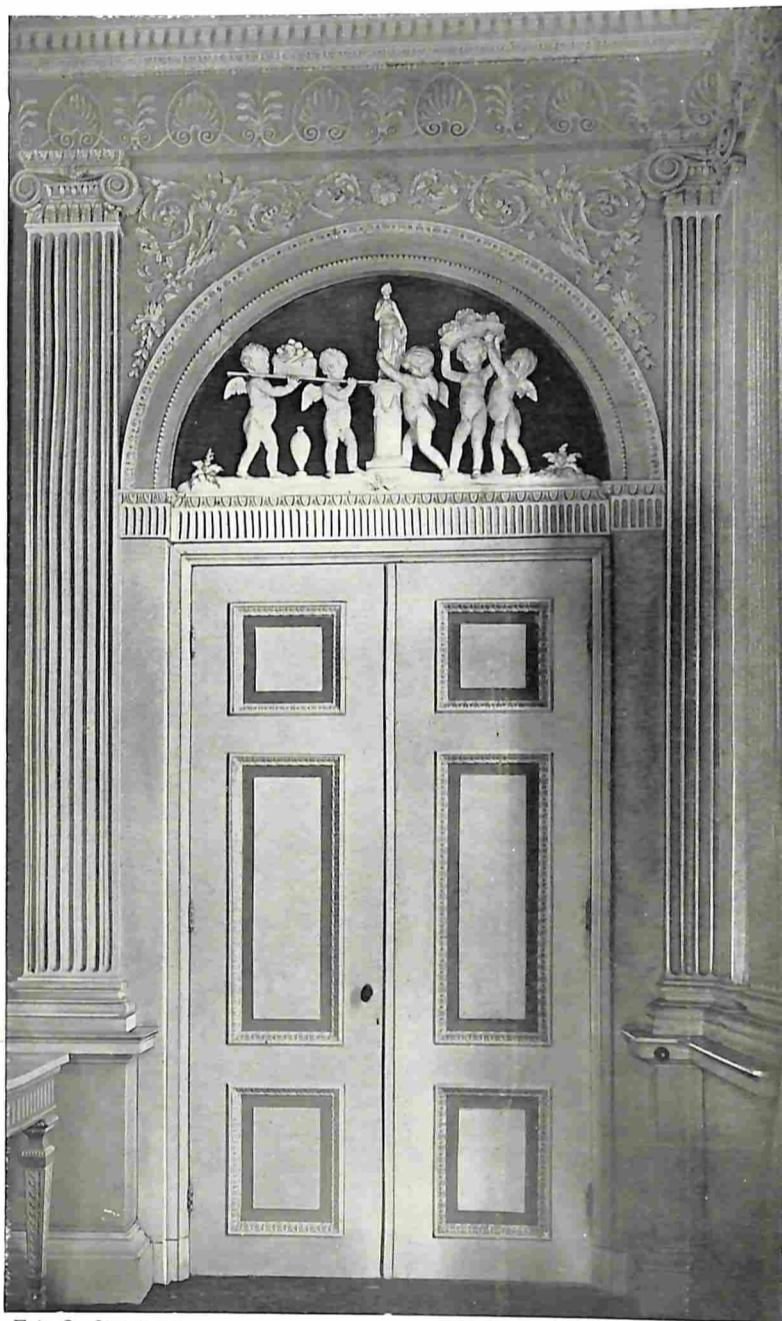

Foto C. Steenbergh.

HET GEBOUW DER HOLLANDSCHE MAATSCHAPPIJ
VAN WETENSCHAPPEN.
DEUR IN DE BLAUWE ZAAL.

ste verdieping. De trap opkomend, staat men in een groot portaal, waarin een borstbeeld van Christiaan Huygens onze aandacht trekt. Het borstbeeld is uitgevoerd in wit marmer, het voetstuk in rood; op het kolomvormige voetstuk leest men: „Aan Professor Dr. J. Bosscha, 1885. Het Delftsch Studentencorps.” (De bekende geleerde Professor Bosscha was geruimen tijd secretaris van de Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen). ☞ Links deze hal verlatend, komt men in een portaal, en vandaar in de bibliotheekkamer. Men vindt daar een mooi bewerkten witmarmeren schoorsteenmantel, waarvan wij op de vorige bladzijde de lijst afbeeldden; ook geven wij een afbeelding van een der rijk bewerkte deuromlijstingen in dit vertrek. Deze bibliotheek-kamer ontvangt haar licht door ruime vensters aan de binnenplaats. ☞ Rechts

ONWETENSCHAPPELIJKE REISINDRUKKEN

door L. VERWEY.

PALERMO, Zondag, 13 Januari 1923.

„**O**DOLCE Napoli” ligt achter ons, Girgenti vóór ons. In Napels ben je zelf geweest, daar hoef ik dus geen beschrijving van te geven; wij kwamen er 's nachts om 12 uur na een reis van 18 uren, toen viel er van 't uitzicht niets meer te genieten, maar 's nachts hoorde ik in de diepte het ruischen van de golf van Napels en ik vergeet nooit de verrassing bij 't opstaan, toen ik daar in de verte die blauwe golf zag, links de Vesuvius

onder de sneeuw en tegen de helling onder't hotel de sinaas-appels, de bloeiende eucalyptus en de lang verwachte cactussen. En dat alles in Januari. We bleven er maar twee dagen en maakten kruistochten door de stad en voelden ons zoo zorgeloos onder al die lachende menschen. En nu zijn we op Sicilië. We hadden ons voorgesteld, het eiland voor ons te zien opdoemen en de zon te zien opgaan, maar de zeeziekte haalde een streep door onze rekening, en de eenige gedachte, die door mijn hoofd bonsde was, „vedere Napoli e poi morire!” I. was niet zeeziek en schreef in haar aantekeningen: „Bij het naderen van het eiland hooge zonomfloerste bergen, diep uitgesneden ravijnen, waardoorheen het zonlicht speelde. Een wild romantisch gezicht met sneeuw in de schaduw. De zee was nu kalm geworden, men voelde zich in 't veilige grondwater van de golf van Palermo!” ☒ Gelukkig maar! 't Genoegen had 15 uur geduurd! Wij hadden gehoopt, den trein naar Girgenti nog te halen, maar die was weg, en op goed geluk kozen we den omnibus uit van het Hôtel des Palmes, om voor den eersten nacht een onderdak te vinden. Heerlijk vooruitzicht, een stilstaand bed aan den vasten wal. Vooralnog was 't een toer om van boord af te komen. Onze boot werd bestormd door Sicilianen. Mannen, die pakjes wilden dragen, kinderen, die bedelden, vrouwen, die kwamen kijken. En op de kade onder ons een bont gewemel van menschen

en dieren. Karren, beschilderd met bonte tafereelen, ezels met roode tuigen, versierd met pluimen en belletjes, kinderen in kleurige lompen en over alles scheen die heerlijke zon van 't Zuiden. ☒ Het was alles zoo boeiend, dat we bijna vergaten van boord af te gaan. Trouwens, 't ging bijna niet, maar de „conduttore” van de omnibus droeg ons letterlijk door de menigte heen, weerde schreeuwende en vechtende pakjesdragers van ons af en bezorgde ons een veilige plaats in zijn auto. Door lanen van wuivende palmen reden we naar 't hotel en werden allereerst begroet door een neger, die, zuiver voor decorum, hier in de gang staat. Hij draagt een vuurroode jas met gouden knopen en een hard blauwe broek, en als hij lacht, ziet men een rij parelwitte tanden. Hij lacht veel en minzaam tegen elken gast. Daar is hij voor. Soms bedient hij de lift en leert ons zijn eigen taal die onverstaanbaar is. Hij is Abessiniër van geboorte, maar

hij verliet zijn vaderland al jong, bekleedde een decoratieve functie in wel 6 hotels en spreekt 7 talen. ☒ Palermo moet een prachtige stad zijn, maar wij bewaren het „sightseeing” maar voor later op de terugreis, als wij meer thuis zijn op Sicilië en geen zeereis achter ons hebben. Wij beperkten ons nu tot een wandeling door de stad en naar de zee. Wij moesten elkaar er telkens aan herinneren, dat 't Zondag was, want op straat was 't niet te merken. In elken kapperswinkel zaten vijf of zes heeren, die zich lieten scheren, rij aan rij zaten de schoenpoetsers en hadden 't druk, en op de hoeken van de straten werden bloemen verkocht; rozen, anjers en mimosa, voor haast geen geld. Een kleine jongen kocht eerst een bouquetje violen en ging toen zijn schoenen laten poetsen. Zou een Hollandsche jongen zich ooit daaraan bezondigen?

☒ Door de stad wandelden wij naar de zee, 't was een levendig bedrijf bij 't water. Langs de heele kade zaten de donkerbruine Sicilianen met bloote beenen en opgestroopte mouwen netten te boeten, hielden bij 't werk de kapotte plekken met hun grooten teen in de hoogte en als de netten klaar waren hadden ze een merkwaardige vlugge manier ze op te rollen. Telkens met een zwaai sloegen ze die over hun hoofd, zoodat de netten over rug en schouders hingen en als ze heelemaal opgerold waren, namen ze de netten weer met dezelfde handigheid van zich af en brachten ze weg op wagentjes. ☒ Nu zijn we op 't punt van te vertrekken. Na een nacht slapen zijn we aardig bijgekomen en verheugen ons op Girgenti Nog maar 6 uur sporen, dan zijn we juist een week onderweg geweest.

Maandag, 15 Januari 1923.

☒ Ik zal eens probeeren, je een indruk te geven van 't land tusschen Palermo en hier, maar 't zal wel heel gebrek-kig zijn, want 't was alles zoo overweldigend en zoo totaal verschillend van klein dierbaar Holland. Allereerst treft het groote en enzame van de natuur. In 't begin van de reis nog niet zoo; toen reden we langs de kust, door boomgaarden van sinaas-appels en citroenen, vol vruchten en op den achtergrond de blauwe zee. Cactussen, waar zich geraniums doorheen slingerden, groeiden langs de spoorlijn. ☒ Later, bij Ter-mine—Imerese, toen de trein

van de kust afboog, kwamen wij in de bergen en verdwenen de boomen, alleen hier en daar bij de stations waren eucalyptus-boomen geplant tegen de muskieten. Het was een onmetelijk golvend terrein, keurig beploegd voor de rogge. Opvallend is de gele kleur. Maar de kleur van de rotsen is grijsachtig wit. Het land is hevig romantisch, vooral door de grillige rotsblokken, die verspreid op de bergen liggen en als gestalten tegen de lucht afsteken. Hier en daar zagen we menschen op ezels door de valleien rijden, altijd in shawls gehuld, geruite of grijze shawls en de ezels zwaar bepakt. Bij Rocca palumba zagen we een aardig tafereel: een knecht, die zijn heer van den trein kwam halen. Hij stond met twee ezels te wachten op een heuvel bij 't station. Toen de Heer bij hem kwam, werd de bagage op de ezels gebonden, de knecht gooide hem een burnous om de schouders, handig wipten zij ieder op hun ezel en wij zagen hen weggrijden, hun scherpe

Foto C. Steenbergh.

HET GEBOUW DER HOLLANDSCHE MAATSCHAPPIJ
VAN WETENSCHAPPEN.

DEUR IN DE BIBLIOTHEEK-KAMER.

profielen afstekend tegen de lucht. ☼ De steden liggen meestal op de bergen gebouwd, dat was een verdedigingsmiddel. Een verbazende aantrekkingskracht had voor ons de Monte Cammarata met twee besneeuwde toppen en we hebben al 't plan gemaakt die te gaan bestijgen. 't Is niet ver van hier. ☼ De lucht is heerlijk verfrisschend, berg en zeelucht tegelijkertijd. Na Cammarata kwamen wij in 't district van de zwavelmijnen en een vriendelijk ingenieur, die met ons reisde, vertelde ons alles van de zwavelbewerking en wees ons de verschillende mijnen, waar we langs spoorden. Ook zoutmijnen. Hij leerde ons de namen van de boomen, met ons converseerende per dictionnaire; hij zocht goedig elk moeilijk woord voor ons in een spaarje geen moeite. Wij spoorden door wel 10 tunnels en passeerden ettelijke rivieren, de meeste met vrij laag water van een geelachtige kleur. Toen we uit den laatsten tunnel kwamen, zagen we op eens Girgenti liggen, een groote stad op een berg, van geelwitte steenen gebouwd. Wij reden in een half uur van 't station naar 't hotel, dat een onvergelykelijk mooie ligging heeft in een toovertuin met sinaasappelen en mandarijnen en cactussen en alle soorten van Zuidelijke bloemen, een groot bed ruikende violen, waarvan de geur ons tegenwaait door de openstaande ramen van de eetzaal. Het hotel ligt op een afgegraven helling van de Rupa Atenea, de hooge rotsachtige berg, waarop ik het uitzicht heb van mijn kamer uit. De andere kamers zien uit op de zee, die zoowat een uur gaans van hier is en op de Grieksche Tempels en de heele vallei van hier tot aan de zee is als een wit en roze wolk van bloeiende amandelboomen. Men zegt, dat Januari de mooiste tijd is en ik kan mij nauwelijks voorstellen, dat 't nog mooier zou kunnen zijn. We zijn verlangend, om wandelingen te maken, maar vandaag houden we ons hoofdzakelijk bezig met het uitpakken van de koffers en 't lezen van de post uit Holland, die we bij aankomst vonden. Maar we kunnen niet laten, telkens even op 't balkon te gaan staan, 't is precies een Japansche lente. En dan te denken, dat we verleden jaar om dezen tijd schaatsenreden!

(Wordt vervolgd).

VERLANGEN.

(HISTORISCH).

OVER de Java-zee, wier blauwgroene kleur hier en daar door witte schuimkopjes verbroken werd, bevoogde de K. P. M.-stoomer zich licht schommelend voort. ☼ Het was stil aan boord. De passagiers deden hun middagslaapje. Uit de kaartenkamer trad de wachtgebende stuurman de brug op en knipte met de oogen tegen het door de witte dektenten fel weerkaatste zonlicht. Ook hem plaagde de slaap, en een bittertje uit den in de kaartenhut verdekt opgestelden „vierkanten pot” is nu juist niet het beste middel daartegen. Tegen den stander van de machinetelegraaf geleund zag hij neer op het voordek. ☼ Ineens klom daar een lenige gestalte op het over den bak gespannen zeil en een naakt, bruin figuurtje stond boven het schip en tuurde over het wijde watervlak. Het was een

misschien 10-jarigen knaap, een passagiertje. Met de hand boven de oogen staarde hij naar de zich vaag boven den trilbenden horizon verheffende kust. Zijn gedachten vlogen naar het land daarachter, naar het dorpje, waar hij alles, wat hij lief had, achterliet. Dáár was hij opgegroeid als één der inlandertjes, waarmee hij altijd ravotte, totdat Vader hem een paar weken geleden zeide, dat hij weg moest, naar Singapore, om te leeren. Hij moest méér worden dan zijn kameraadjes, die niet wisten, wat lezen en schrijven was. ☼ Toen Vader dat zei, was hij erg blij geweest, en dien nacht had hij gedroomd van een groote stad, waar alleen maar blanda's woonden. In dien droom was alles heerlijk. ☼ Een zuster van Vader had hem gehaald en nu was hij op weg naar de groote stad. Maar hoe verder hij van zijn dorpje ging, hoe minder hij aan de mooie stad dacht. Hij verlangde terug naar Vader, naar Moeder en naar zijn makkers. ☼

De stuurman keek droomerig naar den knaap, die daar zoo stil stond te staren en te peinzen. Plotseling echter zag hij, hoe het bruine figuurtje zich strekte, de armen ophief en in een sierlijken boog wegsprong van het tentzeil en onderdook in de zee. ☼ Even stond hij star, verbaasd. Toen greep hij den handel van de machinetelegraaf en rukte dien op „Volle kracht achteruit”. ☼ De rust was verbroken. De telegraaf rinkelde, de schroef sloeg achteruit en wierp het zogwater hoog op. De kreet: „Man over boord!” klonk over het schip. De kapitein, wakker-geschrokken, snelde de brug op. Met een nijdig gezicht en eenige verwijtende woorden tot den stuurman, rukte hij aan den telegraafhandel. „Volle kracht, vóór-uit!” Vervolgens nam hij het stuurrad uit de handen van den verblufften roerganger. ☼ Op de promenoir verschenen één voor één de passagiers met slaperig gezicht. Men vroeg elkander wat er aan den hand was, enkelen wezen en riepen naar den drenkeling. ☼ Het schip draaide bij. „Sloep strijken!” klonk het bevel. Dat gaf een heel gedoe. Onder aanvoering van den bootzman werkte een zestal matrozen koortsachtig aan een der booten. De persenning moest er af, touwen moesten los. De davits draaiden naar buiten, de slootte op het water en stootte af. ☼ Gelijk op trokken de zes

man aan de riemen, de bootzman stond aan het roer en telde: „Eén, twee, één, twee...” ☼ Boven op de brug van den stoomer zocht de stuurman met den kijker naar den knaap. Een kleine, bruine stip, nu eens op de kruin van een golf, dan weer even weg in een dal. De stuurman gesticuleerde, wees. De bootzman begreep en stuurde in de aangegeven richting. De passagiers leunden over de verschansing en riepen onverstaanbare woorden. Op de onderbrug stond de tante, wrong de handen en snikte zacht. ☼ En op flinken afstand van het schip zwom een bruin figuurtje met stevige slagen op de kust aan, die daar ver, weg aan den einder trilde. Dáár lag zijn dorp, dáár was alles wat hij lief had. Wég wilde hij van dat schip, dat hem naar die groote stad zou brengen, die stad, waar hij eerst zoo naar verlangd had, en die hij nu háatte. ☼ Toen de boot hem bereikte, waren zijn slagen niet zoo krachtig meer. De matro-

Foto C. Steenbergh.

HET GEBOUW DER HOLLANDSCHE MAATSCHAPPIJ VAN WETENSCHAPPEN.

EEN DER WANDEN IN DE BLAUWE ZAAL.

zen trokken de riemen in en grepen naar den jongen. Maar vlug dook hij onder om een eindje verder weer boven te komen en voort te zwemmen zoo snel hij kon. Hij wou niet terug, hij worstelde met het water en met de matrozen die hem pakken wilden. Eindelijk, drie kwartier nadat hij over boord sprong, gelukte het den bootsman hem in de sloep te trekken. Uitgeput als hij was, spartelde hij nog tegen. Drie man droegen hem den valreep op. Boven wachtte zijn tante met een gelukkigen glimlach op het gelaat. Maar nauwelijks losgelaten trachtte de knaap nogmaals over boord te springen. Hij slaagde daar niet in en sloeg en schopte als een bezetene. Op bevel van den kapitein bond men hem, om hem tegen zichzelf te beschermen. Toen men hem zijn hut binnendroeg, wendde hij nog eenmaal zijn groote, met tranen gevulde oogen naar het bergland daar ver weg. . . . In Singapore gingen zij van boord; zijn tante begroette met een blijden lach haar huisgenooten, hij keerde zich om en staarde over de haven, over de zee in de wijdte. Er lag onmetelijke droefheid in dien blik. . . . Toen de K. P. M.-lijner Singapore opnieuw aandeed, kwam hij nogmaals aan boord, vermagerd, verzwakt, maar met vangelukstralende oogen: hij ging terug naar huis!

F. MEDER.

Iets over de geschiedenis van Menton.

HET is wel merkwaardig, dat een plaats als Menton, welke zoo oud is, en uit een tijd stamt, waarvan op vele andere plaatsen langs de Middellandsche zee kust nog talrijke sporen aanwezig zijn, zeer weinig werkelijk oude restes uit dien tijd heeft aan te wijzen. Smalle straten, kronkelige en nauwe stegen — zouden wij zeggen — bedekken wel den geheelen uitlooper der heuvelen, welke de Baie de Garavan scheidt van de Baie de l'Ouest — samen de Golfe de la Paix vormend, — maar in dit complex is maar weinig te vinden van wat vóór 1600 dateert, op wat oude bouwvallen na van het oude kasteel van Jean II, een der prinsen van Monaco, dat gesloopt werd door Honore II, die er een grooter kasteel in het begin van de 17e eeuw oprichtte, welk laatste weer ten offer viel voor 't grootste deel, toen de bastions geslecht werden en op die plaats een der vriendelijkste kerkhoven verrees — georneerd met cypressen, en veruitziend over een zee van smaragd — die wellicht bestaan. . . . Want de geschiedenis der vorsten van Monaco is voor een heel groot deel saamgeweven met die van Menton. . . . Sinds de Saraceenen in 975 door Guillaume I, graaf van Provence, geholpen door Gebelin Grimaldi, werden verjaagd, kwam Menton onder het beheer der graven van Ventimiglia, Vazallen van de Republiek Genua. Deze verkopen in 1177 hun Heerlijkheid van Roquebrune, waaronder Menton en het Podium-Pinum (wat men meent dat de tegenwoordige Annunciade-heuvelreeks is), behoorend aan den Genuees Vento, die in 1251 van Menton een gemeente maakt, het wetsregelen toekent, en het dus als plaats de eerste rugsteun geeft. Doch de Vento's kozen de partij van het huis van Anjou, en trokken er met hen op uit, ter verovering van

het Rijk der Twee Siciliën. Zoodoende ver van hunne bezittingen geraakt, besloten ze deze wederom te verkoopen, zoodat ze in 1346 hunne Heerlijke Rechten op Menton, Puipin en Roquebrune tegen een som van 16000 gouden florijnen overdeden aan Charles Grimaldi, bijgenaamd de Groote, die datzelfde jaar aan het hoofd zijner „arbaletriers" in den strijd bij Crecy gewond werd. Na dien loopt de geschiedenis van Menton, gelijk met die van Monaco op. Ruim een eeuw, van 1524 tot 1641, staan beiden onder Spaansch protectoraat. Zelfs komt Karel V in 1529 te Monaco aan wal, en verblijft hij daar eenige dagen, terwelker gelegenheid hij alle Monageezen in den adelstand zou hebben verheven. In 1641 kwam het beschermheerschap aan Louis XIII, door een soort kleine staatsgreep, aan welks succes twee inboorlingen met de ook thans nog in deze streken bekende namen

van de Monçon en Rey, den voornaamsten stoot hadden gegeven en daarvoor in den adelstand werden verheven. De Spaansche bezetting werd weggejaagd, en de Fransche kwam er voor in de plaats. Zoo bleef de toestand tot in 1793, toen de Fransche een-ondeelbare Republiek besloot het gebied bij Frankrijk te trekken, en beide streken onder het departement der Alpes Maritimes bracht. Edoch de Weensche congressisten, die toenmaals Europa's grenzen vaststelden, zooals een groote honderd jaar later die te Versailles het zouden doen, herstelden de Grimaldi's als vorsten van Monaco, echter niet, zooals deze wilden, onder Fransch protectoraat, maar onder dat van het Koninkrijk van Sardinië. Dit zou indirect de reden zijn van latere onlusten, toen in 1848, de zich in dien tijd ontwikkeld hebbende steden Menton en Roquebrune opstonden tegen het gezag van den Vorst Honore V, en zich als Vrije Steden onder het protectoraat van het Koninkrijk van Sardinië stelden. De oorzaak van deze breuk wordt veelal toegeschreven aan Sardijnsche intrigues, bevorderd door verschillende maatregelen van dwang, het volksvoedsel betreffend, en uitgevaardigd door den Vorst van Monaco, die echter met deze bepalingen blijkbaar meer het slachtoffer werd van slecht uitgevoerde bedoelingen, dan dat hij ten opzichte van zijn volk snoode gevoelens scheen te koesteren. Integendeel was

hij met de beste bedoelingen beziel, en wilde hij, allen verkeerden uitleg ten spijt, meer de voedingsmiddelen ten algemeene nutte aanwenden, deze monopoliseeren, ten einde door betere verdeling er toe te geraken, dat het land in zijn eigen behoeften zou kunnen voorzien. Zooals men ziet was Honore V een honderd jaar te vroeg geboren en als nu deze zeer loofwaardige economie meestal nog schipbreuk lijdt, dank zij de macht of het particuliere belang van enkelen, hoeveel ernstiger moest 't fiasco dan niet zijn ten tijde der Weensche conferentie, toen men beu was van alle bevrijdings- en vernieuwingsleuzen, welke volkomen door de Fransche revolutie en wat er op volgde, in discrediet waren geraakt; in dezelfde mate, waarop we thans nog de breede strophen niet heemaal goed verdragen kunnen, waarbij in onze tijd broederschap en de vrede worden geroemd, naast de nuchtere ervaring daarmee de laatste tiental jaren opgedaan. Zooals

Foto C. Steenbergh.

HET MONUMENT VOOR CHRISTIAAN HUYGENS IN DEN TUIN VAN HET GEBOUW DER HOLLANDSCHE MAATSCHAPPIJ VAN WETENSCHAPPEN TE HAARLEM.

men ziet: „plus que cela change, plus que cela reste la même chose!...” ☒ Het ondankbare volk heeft er natuurlijk van gemaakt, dat de vorst in kwestie z'n geliefde onderdanen vervalscht of minderwaardig koren te consumeeren gaf, en de profijten daarvan zelf in z'n zak stak. Dat schijnt nu eenmaal het lot te zijn van dictatoren in de volksvoedselvoorzieningskwestie!... Men wijst U tenminste den molen, waar het volk verplicht was z'n meel af te halen, nog aan, op den weg van Menton naar Sospel, in de buurt van Castillon.... De vorst zelf echter stierf niet lang daarna, teleurgesteld in z'n hervormersideeën, en liet op z'n graf deze woorden beitelen: „Hier rust degene, die Wel wilde doen”. ☒ Echter had de tegenstand, als gezegd, nog een politiek staartje, namelijk, dat kort daarna de steden, Roquebrune en Menton, zich afscheidden van het Vorstendom. Hier deden zich bijomstandigheden gelden, welke de konsekwenties van een verkeerd begrepen maatregel, grooter deden zijn, dan wel in de bedoeling lag: het is namelijk gebleken dat deze troebelen lang die afmeting niet zouden hebben aangenomen als het koninkrijk Sardinië daarbij niet in 't troebele water had willen visschen. Sardinië had, zooals men weet, het protectoraat over 't Vorstendom, maar wilde meer de baas spelen over den verkeersweg, welke over Menton, Roquebrune en Monaco, naar het graafschap Nice voerde. Door te bewerken, dat de genoemde steden zich afscheidden van het Vorstendom, kreeg het over deze, welke onder de hooge bescherming van het koninkrijk stonden, meer de vrije hand. En dus moedigde de hooge beschermheer de afscheiding, zij het in het duister, naarstiglijk aan. Lang heeft hij echter geen plezier er van gehad, want de gebeurtenissen in Italië droegen er toe bij, dat het oude Koninkrijk opdoekte, en de Vrije steden Menton en Roquebrune besloten, zich aan te sluiten bij Frankrijk, waartoe een bijzondere stemming gehouden werd, welke met 639 op 695 stemmen dit besluit bekrachtigde. Dit geschiedde den 15en April 1860. Zoo werd de oorspronkelijk dus Saraceensche nederzetting, een stukje Frankrijk. ☒ Om in den nevel der eerste eeuwen, nog een oogenblik te verwijlen bij die Saraceensche nederzetting, vermelden we, dat gebleken is, dat vóór deze, de prachtige baai, reeds door de Romeinen Sinus Pacis genoemd, een eeuw voor de komst dezer Mooren, al door een bende zeeoovers was uitverkoren als domicilie. De bijzondere ligging, welke door de halve boog rotstoppen van om en nabij 1200 M. een zeer beschutte en bevoordeelde situatie schept, zoowel uit een oogpunt van veiligheid, als van klimaat, trok deze piraten aan. Voordien hebben de Romeinen, welker groote verbindingsweg tusschen Italië en Gallië door deze streek, en langs deze kust liep, wel in de buurt ervan bij Kaap Martin een militaire post gehad, welke op de wegen-lijst van de Provincies van het Keizerrijk teruggevonden wordt onder den naam van Lumone, maar aan de baai zelf hebben de Romeinen geen nederzetting gehad, in tegenstelling bijvoorbeeld met Nice, waar in het toenmalige Cemenelium (Cimiez), vele rijke Romeinen een buitenhuis hadden. Zoodat in die tijden reeds deze kust voor overwinteren in aanmerking kwam. ☒ Men beweert dus dat van 't Lumone der Romeinen, Menton van heden zou gekomen zijn. Te gereeder neemt men dit aan, daar de afstand er van tot la Turbie, en tot Ventimiglia (toenmaals Albintimilio) juist is opgegeven in de route-opgave van Antonius. Merkwaardig is ook, dat daarbij aangegeven

is: „Huc usque Italia, abhinc Gallia”, zoodat toen reeds de grensscheiding tusschen de beide landen in deze buurt werd aangegeven. La Turbie immers, waar thans nog de Toren van Augustus zich verheft, of tenminste de bouwval ervan, indertijd opgericht als monument ter herinnering aan de onderwerping der Alpenvolken, de Liguren in 746, — ligt op een luttel aantal kilometers van Menton. Die eerste post echter lag meer bij of op Cap Martin, dan de huidige oude stad. ☒ Na den ondergang der Romeinen trokken ook de Barbaren, welke het Romeinsche Rijk ten val brachten, langs deze kust, en veel gelegenheid om tot bloei te komen was er daardoor in dien tijd niet, noch de lust groot, om iets te stichten. Zoo bleef tot de tiende eeuw deze streek onder 't gezag der reeds genoemde Saraceenen, welke van het feit dat de groote verbindingswegen er door liepen gebruik maakten, om eijns te heffen van alles wat er langs kwam.... ☒ Zijn dus nu de Saraceenen reeds lang verdwenen, eijns geheven van den doortrekkenden vreemdeling wordt er nog wel.... Het lijkt me echter sindsdien heel wat gemakkelijker geworden. Als men de ruïnes van het Saraceensche kasteel

IN OUD-MENTON.

op den top van een der toppen bij het dorp St. Agnes beschouwt op 700 Meter hoog, onneembaar gelegen op de steile hoogten en aan den rand van afgronden, welke, al zijn het geen 1000 M. diepe ravijnen, toch niet bevorderlijk voor de gezondheid zijn als je er in tuimelt, dan vraagt men zich af, hoe met de primitieve werktuigen uit dien tijd, dergelijke roofnesten gebouwd werden. Ook Roquebrune en Castillon hebben dergelijke overblijfselen van de Saraceensche versterkingen bewaard.... op evenzoo steile en onbegaanbare hoogten gebouwd. Ik haal dit wel niet aan, als een bijzonderheid van deze kusten, want er zijn in Europa uit die tijden tal van merkwaardige overblijfselen in dezen geest te vinden.... maar het feit blijft er niettemin even waard om gerveerd te worden. En het valt telkens weer op, dat de menschelijke energie in die tijden lang niet voor de poes is geweest, ook al richtte ze zich op andere dingen, en al was ze minder verfynd!... ☒ Thans vormen die oude ruïnes groote attracties voor de toeristen. En, als men van die oude moppen steen, neertuurt in het dal, heeft het z'n bijzondere bekoring te bedenken, dat in dien tusschentijd dit uitzicht toch niet al te veel veranderd zijn kan, en dat de oude Haroen, de beruchte krijgsman, een Moor, welke deze geheele streek aan z'n gezag onderwierp, en op deze hoogte een Christendochter, Agnes genaamd, in z'n macht hield, en aanbad, niet heel veel anders kan gezien hebben, als hij z'n Flikken waren liet van de transen zijns kasteels! Er mogen al in dien tijd wat olijfboschen zijn gevallen onder den bijl, en menige heuvelhelling moge al voor de verbouwing van wijn z'n dichte loofbedekking hebben zien opofferen, maar de blauwe Middellandsche Zee, de heuvelen van het reeds genoemde Podium Pinum, of de Annunciade, de dalen van Carei, Borrigo, en Gorbio en de spitsen van de Grammond, Mulacier, Orso, Agel, of Mt. Gros, zullen aan dat wijde uitzicht, dat heden nog de spits boven St. Agnes biedt, niet veel minder of meer schoons geboden hebben dan thans.... Alleen de groep rose huizingen, saamgeveegd langs de baai beneden, aan de monding der bergstroomen gelegen, zullen toen niet te zien geweest zijn.... Het zal aan het uitzicht niet geschaad hebben, want 15 eeuwen beschaving hebben nog niet heelemaal en overal geleerd,

dat bouwsels nog iets anders kunnen zijn, dan een noodzakelijk kwaad. Het oude kasteel van den Saraceen (en vele andere burchten mede) zou, als fors gebouwd rotsburcht, eer van 't tegendeel kunnen getuigen.

TOM SCHILPEROORT.

NACHTWACHT.

⊠ Bij Koninklijk besluit van 22 September 1847 no. 94 werd eene verordening der Staten van Limburg goedgekeurd, waarbij de dienst der nachtwacht en in dat toenmalige Hertogdom geregeld werd. ⊠ Overal, behalve in de steden Maastricht, Roermond en Venlo, waar bezoldigde nachtwachten bestonden, zouden de mannelijke inwoners die op 1 November den leeftijd van 18 jaar bereikt hadden en hun 61ste jaar nog niet waren ingetreden, „bij toerbeurt, tot den nachtwacht-dienst worden opgeroepen en gehouden zijn om die dienst *gratis* te verrigten”. Op dien regel werden een zestiental uitzonderingen gemaakt, ten behoeve o.a. van den burgemeester, de schepenen, geestelijken, kosters, studenten in de godgeleerdheid, practiseerende genees-, heel en vroedmeesters, apothekers, gebrekkige en ziekelijke personen. Plaatsvervangning was toegelaten, behalve voor „tot wacht-Commandanten aangewezen personen”. Particuliere huizen konden tot nachtverblijf voor de wacht worden aangewezen, als geen geschikt lokaal binnen de kom der gemeente te vinden was. De nachtwachten moesten „bij de ronden of patrouilles onder anderen: 1°. Zoo veel mogelijk het oog houden op alle verdachte huizen. 2°. De ter zake van misdrijven, aan hen verdacht voorkomende, of in bezit van verdachte voorwerpen gevonden wordende personen, in hechtenis nemen, mits zich echter gedragende naar de bepalingen der wet. 3°. Bij gewaarwording van brand, daar naar toe snellen, en voor hulp en handhaving van politie zorgen. 4°. Bij ontdekking dat aan het een of ander huis, deur of vensters of eenige andere toegang opengelaten zijn, de inwoners daarvan onmiddellijk waarschuwen. 5°. Alles doen en verrigten, wat tot in standhouding eener goede politie kan medewerken”. Wie zich, zonder van het houden der wacht verschoond te zijn, daaraan onttrok, zou met een geldboete gestraf worden. Zoo ook hij die de wacht in staat van dronkenschap betrok, of zich gedurende den wachttijd aan dronkenschap schuldig maakte, of ongeregelheden of onbetamelijkheden beging, of de orde en rust stoorde, enz. Ook telaarcomers werden beboet.

MR. C. BAKE.

DE GEHEIMZINNIGE DOOD VAN Mr. SERLES

13) door W. B. M. FERGUSON.

IK bleef den halven nacht op, trachtend die paradoxale bewering van Jimmie te doorgronden; die twee zinnen, die zoo lijnrecht tegenover elkaar stonden. Hij geloofde in Isabel's onschuld en toch kon de misdaad niet zijn gepleegd zonder haar medeweten. Hem leek de daaruit te trekken conclusie voor de hand liggend; maar ik kon geen andere oplossing vinden dan mijn op goed geluk geuite bewering, dat Miss Gregory bedwelmd was geworden. Hij had zeker gelijk, toen hij zei, dat ik achteruit was gegaan, want hoe meer ik er over dacht, hoe verwarder het in mijn geest werd. ⊠ Ik zocht een stenografisch verslag op van de getuigenverklaringen, bij de lijkschouwing afgelegd, en ik bestudeerde iedere uiting van iederen getuige, trachtend den sleutel te vinden, die de deur tot dit geheim voor mij kon openen. Ik las en herlas iederen zin, tot

MENTONEESCHE VISSCHERS VOOR DE KUST.

ik de heele tekst uit mijn hoofd kende, tot ik de rol, die ieder hunner dien noodlottigen avond gespeeld had, getrouw had kunnen naspelen. ⊠ Maar alles tevergeefs, het meest nauwkeurige onderzoek leverde geen resultaat op. Jimmie's verklaring bleef mij een paradox toeschijnen. Als Isabel onschuldig was, was ze onschuldig. Als zij er van geweten had, dan had zij er van geweten. Een tusschenweg bestond niet. En zoo moest ik mij ten slotte hierbij neerleggen, ofschoon ik er geen stap verder mee was gekomen, dan ik geweest was. ⊠ Het was mij een bron van de grootste vreugde en hoop, dat Blunt onomwonden als zijn meening had te kennen gegeven, dat Isabel onschuldig was; en ik stelde mij tevreden met het feit, en liet de bewijsvoering aan hem over. En toch kon ik niet helemaal de-gedachte van mij af zetten, dat Isabel, hoe dan ook, bedwelmd was geworden, en dat Warburton meer van de zaak afwist dan hij liet blijken. ⊠ Eerst tegen het einde der week kon ik Miss Gregory weer bezoeken; want op grond van mijn verdenking op Warburton, bracht ik twee dagen in Philadelphia door om een onderzoek in te stellen naar zijn vroeger leven. Bij zijn patroon stond hij hoog aangeschreven als een zeer bekwaam apotheker; ook vernam ik, dat hij zich veel bezig hield met de bestudeering van spiritisme, gedachte-overbrenging, auto-suggestie en hyp-

IN OUD-MENTON, ACHTER DE RUE LONGUE.

notisme. Hij was een trouw bezoeker van de séances van een zeker befaamd medium waarvan ik wist, dat de grond hem in New-York te heet onder de voeten was geworden. Maar wat zijn particulier leven betrof, daar was niets op te zeggen; of, ten minste, ik kon niets te zijnen nadeele ontdekken. ☼ Ik had niets gehoord van Jimmie Blunt. De „zaak Serles” nam nog steeds een eerste plaats in in de kolommen der dagbladen, en een interview met „Eerlijken John Carly” waarin deze gewezen had op zijn theorie, dat de misdaad door een inbreker gepleegd was en verteld had hoe hij de bos loopers had gevonden, had de zaak weer nieuw leven ingeblazen. ☼ Enkele redacteuren van sensationele bladen wijdden heel wat plaats aan Miss Gregory, die zij de aardigheid hadden te betitelen als „de Geheimzinnige vrouw”; en plaatsten diepzinnige, psychologische studies over haar. Voor andere bladen diende ze als tekst waarop heele preeken werden gebouwd, die handelden over de verleidingen en beproevingen waaraan een onbeschermd meisje, dat haar kost moest verdienen, in een groote en slechte stad was blootgesteld. ☼ Toen ik eindelijk weer de kleine woning in de West Street bezocht — het was Vrijdagavond en Blunt had nog nauwelijks vier-en-twintig uren om het raadsel op te lossen, als zijn uitdaging aan Cary geen leege bluf was geweest — schrok ik van Isabel's voorkomen. Zij was zeer bleek en erg zenuwachtig en had donkere kringen om haar koortsige, ingezonken oogen, die spraken van gebrek aan slaap en van de geweldige spanning waaronder zij leefde. „Och, 't is niets anders dan gemis aan frische lucht en lichaamsbeweging”, zei ze met meelijwekkend geforceerde luchtigheid, toen ik onwillekeurig iets zei over haar slecht uitzien. „Ik ben al gedurende drie of vier dagen niet de straat op geweest, behalve eventjes 's avonds. Er is in zekeren zin beslag gelegd op het huis. 's Avonds kan ik de fotografische lens ontloopen—” „Ze hebben het recht niet een moment-opname van u te nemen tegen uw wil”, protesteerde ik. „U kunt ze laten arresteren.” Zij lachte vreugdeloos. — „Daarmee kon ik dagwerk hebben, Mr. Tynon. Als het geen fotografen zijn, dan zijn 't verslaggevers of speurders van de een of andere soort. Van morgen kreeg ik een vleienaanbod om lid te worden van een Vereniging voor Gevallen Vrouwen. Ik zeg het niet om aanmerking te maken; maar daaruit zult u misschien kunnen opmaken wat voor bezoekers ik zooal ontvang. Het is gemakkelijker niemand toe te laten en niet op den dag uit te gaan, alvorens mijn populariteit een beetje gedaald is.” „U moet een tijdje weggaan”, drong ik aan. „Dat had u al lang gedaan moeten hebben. Tracht u de woning onder te verhuren of probeert u het contract verbroken te krijgen. Ik neem op mij voor een nieuwen huurder te zorgen en-ne — als ik Mrs. Gregory in eenig opzicht van dienst kan zijn — financieel wel te verstaan —” „Jawel, Mr. Tynon”, viel ze mij hoog blozend in de rede. „Het is heel vriendelijk van u; maar wij kunnen onmogelijk van uw aanbod gebruik maken en het is werkelijk niet noodig. In de eerste plaats zou moeder niet weggaan — tenminste, zij zou het niet noodig achten; en feitelijk doe ik dat ook niet. Ik — ik kan niet wegloopen van mijzelf; mijn geest, mijn gedachten. En ik wil niet wegloopen”, eindigde zij met een tijdelijken terugkeer van haar vroegere geestkracht. „Ik heb niets gedaan. Laat ze zeggen en doen, wat ze willen. 't Kan mij niet schelen.” Dat was maar ijdele bluf en dat wist zij

even goed als ik. „Hebt gij uw vriend, Mr. Blunt, gezegd, dat ik hem gaarne eens zou spreken?” vroeg zij ten slotte. „Jawel. Hoe dat zoo, is hij nog niet hier geweest?” Zij schudde het hoofd. „Dus weet u nog niet, dat hij u onschuldig acht en dit van den beginne af gedaan heeft?” ☼ Weer kreeg ze een kleur als vuur en werd daarop weer doodsbleek. Zwijgend luisterde zij naar mij, toen ik haar in korte woorden vertelde van onze herhaling van het treurspel in het huis in de Tiende Straat. ☼ Nauwelijks had ik geëindigd, of wij hoorden een zacht schelletje aan de straatdeur; en daar ik het vermoeden uitte, dat het wellicht juist degen was over wien wij spraken, opende zij aarzelend de deur. Het bleek dat ik goed geraden had, want het was Blunt; en daar ik Isabel naar de vestibule gevolgd was, was ik getuige van de eerste ontmoeting van die twee menschen. „Goeden avond, mejuffrouw”, zei Jimmy beleefd en nam zijn hoed af met een zwaai, terwijl hij een dier hoffelijke buigingen maakte, waarvoor hij bekend was en die als een ander het gedaan had — bespottelijk zou zijn gevonden. „Ik ben zoo vrij mijzelf voor te stellen; mijn naam is Blunt. Blunt van de Centrale Recherche, mejuffrouw.” Tot zoover gekomen, viel zijn oog

op mij en ik voltooidde de introductie. Ik zag, dat Isabel vreeselijk teleurgesteld was door het uiterlijk van den beroemden detective, ofschoon zij dit niet toonde toen zij ons voorging naar den kleinen salon. Zij was een meisje, dat, zelf flink en openhartig, minachting voelde voor een spoor van verwijfheid en affectatie bij een man; Jimmie's mooie, feilloos passende kleeren stootten haar af, ook zijn weinig zakelijke wijze van optreden; zijn kleine pasjes als van een dansmeester; zijn gewild lispelen en zijn hoffelijke, bijna bloemrijke wijze van spreken. ☼ Voor een detective van de Centrale Recherche zag hij er eigenlijk bespottelijk uit; als iemand van zoo groote bekwaamheid, dat hem de moeilijke „Serles-zaak” was opgedragen, leek hij onmogelijk. Hij was inderdaad een vreemdsoortiger detective dan ooit door een schrijver bedacht was; en ik kon Miss Gregory best begrijpen toen zij mij verwijtend, teleurgesteld, wanhopig aankeek. ☼ Jimmie liep om haar heen als een beleefde cavalier; bood haar een stoel aan, zette dezen bij de tafel; raapte haar

zakdoek op en gedroeg zich, in één woord, als iemand die het er op gezet heeft haar minsten wensch te voorkomen. Dit was geen gemaktheid, ofschoon Isabel er blijkbaar anders over dacht. Tegenover vrouwen trad hij altijd zoo op — zelfs tegenover bekende misdadigers-figuren had ik hem, vaak hoogst beleefd zien optreden — en als hij den stoel zoo zette, dat het licht ten volle op Isabel's gelaat viel, bewees dit slechts, dat hij deed wat zijn beroep eischte met de grootst mogelijke beleefdheid. ☼ „Het spijt mij zeer, dat ik niet eerder heb kunnen komen”, merkte hij op, terwijl hij zijn vlekkelooze gemsleeren handschoenen uittrok, ze voorzichtig opvouwde en in zijn zak stak. Inmiddels bestudeerde hij van achter zijn lorgnet-glazen — ook een van zijn geaffecteerdheden, want 't is gewoon vensterglas: hij heeft oogen als een valk — Isabel's gezicht in het scherpe licht waarin hij haar had geplaatst. — „Ik heb 't ontzettend druk gehad, Tynon. Er wordt een groote weldadigheids-voorstelling voor de nagelatenen van politie-beambten georganiseerd en ik zit in de commissie van voorbereiding. Ik heb het heele korps doorzocht om talenten te vinden.”

(Wordt vervolgd).

HET TEGENWOORDIGE STADHUIS TE VLISSINGEN,
IN 1733 ALS HEERENHUIS GEBOUWD, EN SINDS
1818 RAADHUIS.